Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/23/146392

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Evaluatie verdeelsleutel WDW

Datum: 12 maart 2024

Kernboodschap
Bij de oprichting van de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW) is in het bedrijfsplan een kostenverdeling afgesproken op basis van inbreng van de beide gemeenten. De kosten die binnen de WDW gemaakt worden, verdelen we over de deelnemende gemeenten Druten en Wijchen. Dit doen we volgens de zogenaamde vaste kostenverdeelsleutel. Zowel in het bestuurlijk arrangement, als in het bedrijfsplan, is afgesproken de kostenverdeelsleutel van de WDW opnieuw tegen het licht te houden. Het afgelopen jaar heeft de evaluatie plaatsgevonden.

Terugkijkend concluderen we dat de basis van de kostenverdeling goed werkt. Het blijkt een eenvoudig toe te passen systeem, wat naar alle partijen goed uitlegbaar is. De huidige verdeling is historisch tot stand gekomen en stelt ook de onderlinge samenwerkingscultuur centraal. Beide gemeenten hebben hun ambtelijke apparaat en daarbij gepaard gaande kosten in 2018 ingebracht bij de WDW en betaalden hier dezelfde prijs voor. Zo ontstond er geen nadeel voor een gemeente.

Met de blik op de toekomst heeft het WDW bestuur de beide colleges geadviseerd, de kostenverdeelsleutel op basis van de evaluatie te herijken en deze aanpassing voor onbepaalde tijd te laten gelden. In de basis blijven we de kostenverdeling hetzelfde toepassen, met de toevoeging dat meerkosten op basis van inwoneraantallen worden verdeeld. Door vanaf 2024 de meerkosten op basis van inwoners te verdelen, wordt een objectieve maatstaf gebruikt voor de ontwikkeling van de WDW.

Over vier jaar evalueren we de toepassing van de nieuwe kostenverdeling, zonder daarbij de intentie te hebben de grondslag opnieuw ter discussie te stellen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit**
	N.v.t.

Toelichting
De startbegroting 2018 van de WDW is opgebouwd vanuit de bestaande bedrijfsvoeringslasten van de oorspronkelijke organisaties Druten en Wijchen. Alle formatiekosten (exclusief bestuurders/griffier/gemeentesecretaris) zijn overgebracht naar de WDW. Daarnaast zijn ook ICT, voertuigen, materieel en de exploitatie van de twee gemeentehuizen en gemeentewerven ingebracht in de WDW.

De verhouding tussen de ingebrachte kosten door de gemeenten Wijchen en Druten bedroeg 64,8% voor Wijchen en 35,2% voor Druten. Door deze kostenverdeling te hanteren, leverde de ambtelijke fusie geen meerkosten op voor één van beide gemeenten.

Er is onderscheid gemaakt in een deel van de WDW begroting dat binnen de algemene verdeelsleutel wordt afgerekend en een deel buiten de verdeelsleutel. Buiten de verdeelsleutel worden de kosten rechtstreeks afgerekend met de desbetreffende gemeenten. Dit gebeurt voor de onderdelen waarop de gemeenten fundamenteel anders zijn georganiseerd. Zo had Druten bijvoorbeeld eigen personeel in dienst voor het zwembad en is Wijchen centrumgemeente voor het Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO). Berenschot heeft een evaluatie uitgevoerd over de toepassing van de verdeelsleutel, waaruit een aantal adviezen volgt.

Het Berenschot rapport adviseert de systematiek van de kostenverdeling te blijven hanteren op basis van een vaste verdeling. Hierin blijven we onderscheid maken in kosten binnen de verdeelsleutel en kosten buiten de verdeelsleutel. Buiten de sleutel rekenen we rechtstreeks af met de betreffende gemeenten voor de onderwerpen waarop gemeenten anders zijn georganiseerd. Projecten waar een expliciete wens van één van de gemeentebesturen aan ten grondslag ligt, met substantiële omvang en incidenteel karakter, worden ook buiten de kostenverdeelsleutel afgerekend.

Uit het rapport van Berenschot maken we op dat de correlatie tussen inwoneraantal en omvang van de organisatie het sterkste is van alle mogelijke verbanden. Oftewel: het inwoneraantal vormt de beste voorspeller van de omvang van de organisatie. Een alternatief zou het gemeentefonds kunnen zijn. Gezien het onvoorspelbare karakter van het gemeentefonds wordt dat niet aangeraden.

Gevolgen
Binnen de verdeelsleutel bevriezen we de kosten t/m 2021 op het niveau van de jaarrekening 2021. Dat deel blijven we de verdelen op basis van de oorspronkelijke verdeelsleutel (Druten 35,2% en Wijchen 64,8%). Alle meerkosten verdelen we op basis van inwoneraantal. Bij het bepalen van het ijkpunt (jaarrekening 2021), waarop de kosten worden vastgezet op de verdeelsleutel bij de start van de WDW, is vooral gekeken naar ontwikkelingen in (formatie) omvang vanaf dat ijkpunt. De CAO stijging uit 2023 was dermate hoog, dat de stijging boven de reguliere index uit de meerjarenbegroting buiten beschouwing is gelaten. Voor 2024 gaan we uit van het aantal inwoners per 1-1-2023. Het effect in 2024 ten opzichte van de huidige kostenverdeling bedraagt € 183.000 in het voordeel van Druten en nadeel van Wijchen.

	Bijdrage Druten en Wijchen
2021 werkelijk:	31.159.000
Excessieve cao stijging	2.741.000
Ijkpunt	33.900.000
Actuele begroting 2024	39.532.000
Meerkosten o.b.v. inwoners	5.632.000

	Druten	**Wijchen**	**Totaal**
Verdeelsleutel 2018-2021	35,20%	64,80%	100,00%
Inwoners 1-1-2023	19.505	41.537	61.042
Verdeelsleutel inwoners	31,95%	68,05%	100,00%
Verdeling huidig	**13.915.000**	**25.617.000**	**39.532.000**

	Druten	Wijchen	Totaal
Omvang oude verdeelsleutel	11.932.800	21.967.200	33.900.000
Meerkosten t.o.v. ijkpunt	1.799.616	3.832.384	5.632.000
Totaal verdeling nieuw	**13.732.416**	**25.799.584**	**39.532.000**
Mutatie	**-182.848**	**182.848**	**0**

Communicatie
N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen
De colleges van Druten en Wijchen hebben besloten over de aanpassing van de verdeelsleutel. De gemeenteraden worden hierover geïnformeerd en kunnen in juni hun zienswijze geven op de hierop volgende begrotingswijziging van de WDW in de 1e Bestuursrapportage voor 2024 en concept Begroting 2025. Vanuit de ingediende zienswijzen kan het WDW bestuur de colleges opnieuw adviseren over de verdeelsleutel. In 2024 actualiseren we het bestuurlijk arrangement, waarna we dit over vier jaar evalueren, inclusief toepassing van de nieuwe kostenverdeling, zonder daarbij de intentie te hebben de grondslag van de verdeelsleutel opnieuw ter discussie te stellen.

Hoewel de herijking van de verdeelsleutel is aangekondigd bij de deelnemende gemeenten, hebben de beide gemeenten hier niet op kunnen anticiperen in de Begroting 2024. Door de nieuwe verdeling toe te passen, zal de Begroting 2024 hierop moeten worden bijgesteld.

Geheimhouding:
N.v.t.